

Doe het voor Mij

Hij hing op straat rond. Ik had geen idee
wat Hij daar deed. Beleefd vroeg ik Hem mee
en bij het eten kwam hij langzaam los
en nam Hij ook het woord. Dat hebben we geweten.

Vooraf bij een paar glazen mooie wijn:
toen Hij een aantal diepe dingen zei
vielen alle gesprekken op hun plaats
en zagen we de dwarsverbanden. Eindelijk.

Ik wilde iets terugdoen en ik had een jas
die ik niet nodig had en die Hem iets te groot was,
maar ik heb aangedrongen en Hij was zo vriendelijk
om net te doen alsof het ding Hem paste.

En het werd laat. Ik zei: 'blijf hier logeren,
en neem de tijd met ons. We kijken morgen weer
met nieuwe ogen naar alle verhalen:
er valt nog zoveel van elkaar te leren'.

Hij had het zwaar. Wat stuk was, greep Hem aan:
Hij is er vrijwel helemaal aan onderdoor gegaan,
geen ziekte is Hem onbekend gebleven
maar wat wij voor Hem konden doen, dat is gedaan.

Zijn hart was vast te groot, want de regering,
het geld, de macht en andere groeperingen
hebben Hem opgepakt en ergens opgesloten
waar wij dan weer geschrokken op bezoek gingen.

En toen we later weer iets van Hem hoorden
toen bleek Hij afgevoerd, gemarteld en vermoord;
wat konden wij nog doen? We zijn het lijk gaan halen
en we hebben Hem begraven. Daar zijn vrienden voor.

En later kwam er een bericht, via de tuinman, dacht ik:
dat iemand zei, doe dit voor iedereen – doe het voor Mij.

Menno van der Beek

Naar een gedicht uit de veertigdagkalender 2021.

Meer lezen? Ga naar petrus.protestantsekerk.nl/veertig

Niet de ziekte is de pijn

**Jong was hij en nu al afgeleefd:
"Ik lig hier nu drie weken.
Niemand gezien, niemand gehoord.
Nog geen appje.
Het hoeft niet meer.
Niemand hoeft ik nog te zien."**

Iemand anders:

*Op mijn vraag: "Wat houdt jou bezig?" schiet zij vol.
Ik denk aan het slechte nieuws van die morgen,
maar dat zijn niet de tranen:*

*"Nog geen dag ben ik alleen geweest.
Elke dag komt er iemand.
En kijk eens wat een kaarten.
Ik wist niet dat ik geliefd was.
Nu weet ik het.
Dat ik dat mag meemaken."*

Wie kijkt naar mij om?

Zomaar twee ontmoetingen van kortgeleden. Ze spreken voor zichzelf. Niet de ziekte is de pijn, maar het afgesneden zijn*).

Ziekte haalt je uit je leven. Je bent aan vreemden overgeleverd, en meer nog aan jezelf. Vluchten is er niet bij. Dan maakt het uit of er iemand komt voor jou – of niet.

Niet zo raar dus, dat ziekenbezoek in hetzelfde rijtje van 'werken van barmhartigheid' staat als bezoek aan gevangenen.

Het komt erop aan of er iemand voor jou is – of niet, juist als het gewone doen je de dag niet doorhelpt en de nacht geen

slaap biedt. De vragen laten zich niet wegjagen: wie ben je, wie ben je geweest, wie kun je zijn? Wat is nu van waarde? Met wie ben je verbonden?

Als iemand bij je is, kun je samen de vragen aan. Samen kun je ze horen en verdragen en zoeken naar wat past, stukje bij beetje.

Als een bezoek ontmoeting wordt

Zo is ziekenbezoek een werk van barmhartigheid. Maar: wie is nou eigenlijk barmhartig voor wie? Denk niet dat het alleen om de een gaat, de bezochte zieke, en dat de ander buiten schot blijft als de barmhartige bezoeker. Zeker, het gaat om de zieke en alleen om de zieke. Het gaat om zijn of haar verhaal. 'Dat heb ik ook', laat staan: 'Ik weet' is niet aan de orde.

Maar ondertussen kan een bezoek zomaar een ontmoeting worden die voor beiden beslissend is, bezochte én bezoeker. Je ervaart een verbondenheid die uitgaat boven het samen en verder gaat dan het hier en nu. De pijn is er nog, maar wel anders. De vragen zijn er nog, maar ze zijn niet meer beslissend. Beslissend is de verbondenheid. Niet gegeven, maar geschenken. Wij zijn niet alleen.

Ria Pasterkamp

Geestelijk verzorger in het LUMC

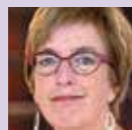
De geestelijke verzorging van het LUMC is telefonisch te bereiken via 071 5262740 of via de mail: infodgv@lumc.nl

*) vrij naar M. Vasalis, *Sotto voce*, in: *Vergezichten en gezichten* (Van Oorschot 1954) Bovenste illustratie: Dick Smit

Van de redactie

Je zou kunnen stellen dat In Jezus alle werken van barmhartigheid zijn verenigd. Hij gaf zichzelf aan en voor de mensen, voor ons.

Deze bijlage begint met de ontmoeting met de zieke. Ria Pasterkamp: 'het gaat daarbij om de ervaring dat ook de Ander

aanwezig is, en dat zieke en bezoeker zichzelf samen terugvinden op de heilige grond van de Ander. Er zijn er drie in het spel, niet twee.'

Pastoor Franken gaat in op de voetwassing: Jezus bukt diep om de voeten te wassen, om te dienen. Daarmee wil Hij dat wij ons binnenste openen en dat warm en

liefdevol voor de ander maken. Paus Franciscus maakt het achtste werk van barmhartigheid bekend: de zorg voor de aarde, heel actueel. Ds. Pieter Kleingeld verbindt dat met Pasen, het moment waarop de herscheping, het nieuwe leven, een aanvang neemt.

De Lijdensweek en barmhartigheid

De Lijdensweek (ook bekend als Goede Week) is een week met veel vieringen.

De week begint met de viering van Palmzondag. We horen het verhaal van de intocht van Jezus in Jeruzalem en we lezen het lijdensverhaal.

Afhankelijk van het jaar (A, B, of C) komen deze verhalen beurtelings uit het evangelie van Matteüs, Marcus of Lucas.

Het volgende belangrijke moment is de viering op de avond van Witte Donderdag. Nu wordt uit het Johannesevangelie gelezen (Joh 13, 1-15 waarover hieronder meer.)

In de katholieke kerk worden de klokken geluid tijdens het zingen van het *Gloria*. Deze zwijgen tot op zaterdagavond de Paaswake gevierd wordt. Omdat tot de Paaswake ook geen Eucharistie meer wordt gevierd, wordt de H. Communie overgebracht naar een zgn. rustaltaar.

Op Goede Vrijdag bidden we om 15.00 uur de Kruisweg en om 19.00 uur is er de Kruisverering. Het hoogtepunt van de week is de Paaswake op zaterdagavond. In deze viering zit een enorme symboliek die de vreugde van de verrijzenis tastbaar maakt. Dit artikel biedt helaas niet de ruimte om daar op in te gaan.

Voetwassing

De Evangelielezing op Witte Donderdag begint als volgt: 'Het paasfeest was op handen. Jezus, die wist dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar de Vader, en die de zijnen in

de wereld bemind had, gaf hun een bewijs van zijn liefde tot het uiterste toe. Onder de maaltijd stond Jezus van tafel op. In het bewustzijn dat de Vader Hem alles in handen had gegeven en dat Hij van God was uitgegaan en naar God terugkeerde, legde Hij zijn bovenkleden af, nam een linnen doek en omgordde zich daarmee. Daarop goot Hij water in het wasbekken en begon de voeten van de leerlingen te wassen en ze met de doek waarmee Hij omgord was af te drogen.'

Na de preek wast de priester de voeten van 12 parochianen. Deze symbolische handeling die aansluit op het Evangelie wil benadrukken dat God liefde is en met name dat Gods liefde wezenlijk barmhartigheid is. Door alle sociale media leven we tegenwoordig in een visuele cultuur. In de voetwassing wordt Gods barmhartigheid visueel zichtbaar gemaakt!

We ontdekken in Gods barmhartigheid hoe Hij ons liefheeft. Hij helpt ons wanneer we een beroep op Hem doen.

Hij geeft zichzelf totaal, terwijl Hij niets terugvraagt. De voetwassing maakt dit zichtbaar, want dit is normaal het werk van een knecht. Jezus geeft zich aan ons als onze slaaf, onze knecht.

Misericordia

Het gaat natuurlijk niet om een lichamelijke reiniging. Daarvoor is water en zeep voldoende. Het gaat Jezus om iets anders. Het is ons kwaad, ons egoïsme, onze kleinmenselijkheid die Jezus als een knecht van ons afwast. Gods barmhartigheid kijkt voorbij dit vuil dat ons aan de buitenkant soms zo hard en zakelijk maakt. Hij wil ons binnenste openen en het warm, liefdevol en vol mededogen maken.

Het Nederlandse woord 'barmhartigheid' is een vertaling van het Latijnse *misericordia*, dat bestaat uit *mi-ser* ('ellendig', 'arm') en *cor* ('hart'). Barmhartige mensen worden in hun hart geraakt door andermans misère. Of anders gezegd: barmhartigheid is niets anders dan de pijn van een ander in je hart.

Pastoor Rochus Franken

Hoop voor de schepping

“Hij hing aan één van ons. Vastgenageld, zijn vlees aan haar hout, om zo de vloek te dragen. Zo droeg Hij ook de vloek voor ons. Tegelijkertijd voelden we ons als bomen vereerd – dat de Schepper een van ons uitkoos om te delen in het lijden van Zijn Zoon en in de verlossing.”

Sinds ik vorig jaar een podcast luisterde over de rol van het landschap in de verhalen van de bijbel, dringen deze woorden zich af en toe aan mij op.

In de bijbel speelt het landschap een ondergeschikte rol. Ja, in gedichten komen allerlei planten en dieren naar voren. Maar in de meeste verhalen is het landschap er gewoon. Onbeschreven en onbenoemd. Maar, af en toe, treden bergen, rivieren en bomen naar voren. Dan klappen bomen in hun handen, spugen heuvels goddeloze onderdrukkers uit, verheugen struiken zich over het recht, strijden bomen mee in een oorlog. Je zou kunnen zeggen: de bijbel laat doorschemeren dat land, plant en dier hun eigen mening hebben over gebeurtenissen. Of in geloofstaal: al die schepselen hebben een directe relatie met God buiten ons mensen om. Bomen, bergen en rivieren zijn er dus niet alleen ter wille van onze gedichten en ons gebruik. Dat is een besef, dat in ieder geval voor veel christenen niet vanzelfsprekend is.

Rentmeesterschap...

Rentmeesterschap is een bekend woord. Maar het lijkt er op dat wij mensen volgens God best vruchten mogen plukken en

graan mogen oogsten, maar niet dat wij bedoeld zijn om rentmeester te zijn van de hele aarde. Wanneer wij de hele aarde als mogelijk wingewest zien, elk stuk land en elk deel van de zee bekijken vanuit het perspectief van eigenaarschap en economisch gewin, dan gaat het fout.

Zorg voor de aarde

Na de zeven min of meer bekende en traditionele werken van barmhartigheid voor de mensen, stelde paus Franciscus in 2016 dit als achtste voor: zorgen voor de aarde. Ja, het is waar: omdat wij mensen naar de wereld hebben gekeken als ons eigendom, op z'n best in erfpacht, hebben wij diezelfde wereld van een vruchtbare vallei veranderd in een woestijn vol vervuilde rivieren. En zo is de zorg voor de schepping een werk van barmhartigheid geworden: de schepping

is naakt, hongerig, gevangen en stervend. Het is niet zo moeilijk

om die vergelijking concreet te maken, toch? Maar, let op: wanneer je een ander kleedt of voedt, houd je minder kleding of eten voor jezelf over. Dus voor de schepping zorgen, vraagt om gedrag dat haaks op onze consumptiemaatschappij staat.

Van dood naar Leven

Volgens mij gaat het zelfs nog verder. En dat is het punt dat ik trok door die podcast: net zoals een mens voor zijn kleding en voedsel niet bedoeld is om afhankelijk te zijn van een ander, is ook de aarde niet bedoeld om afhankelijk van onze zorg te zijn. Ja, we moeten naakten kleden en gevangenen bezoeken. Ja, we moeten zorgen voor de schepping als was ze naakt en gevangen. Maar dan ook zoals de ene mens voor de andere zorgt, waar beiden hun eigen relatie tot hun Schepper hebben, waar beide mensen hun eigen weg mogen gaan. Zo is ook de schepping niet bedoeld om afhankelijk te zijn van onze zorg. En daarom mogen we met de bomen hopen op de dag dat God de schepping bevrijdt uit de macht van de dood waaraan zij door ons is overgeleverd. Op Goede Vrijdag gaf God hoop aan ons en aan hen, want toen hing Hij vastgenageld aan één van hen en droeg Hij ook de vloek voor hen.

En dan wordt het Pasen: met Jezus vangt het nieuwe leven aan. En ook het begin van de verlossing voor de aarde.

Ds. Pieter Kleingeld